

Въздействието на Covid-19 върху бизнеса

Изготвили: Васил Стойчев, Виктория Стефанова, Симона Тодорова,
“СУ Димчо Дебелянов”, гр. Варна

Увод

COVID-19 изправи човечеството пред множество промени, които до този момент не бяха засягали толкова голям мащаб.

При много хора възникнаха проблеми засягащи:

- здравето
- целия жизнен цикъл
- психиката

Ситуацията налага много бизнеси да преустановят дейността си, други да преминат изцяло в онлайн среда или хората да се преквалифицират, или кардинално да променят своята професионална ориентираност.

В световен мащаб ще има нужда от специалисти в областите: образование, бизнес, икономика и психология.

Разработват се стратегии и програми за преодоляване на дестабилизирания пазар на труда и световната икономика.

Извънредното положение и мерките в огромна степен променят икономическия живот в страната и води до краткосрочен удар върху икономиката ѝ.

Фокусът е върху безпрецедентната ситуация с коронавируса и бързото приспособяване на икономическия живот у нас към тази нова реалност.

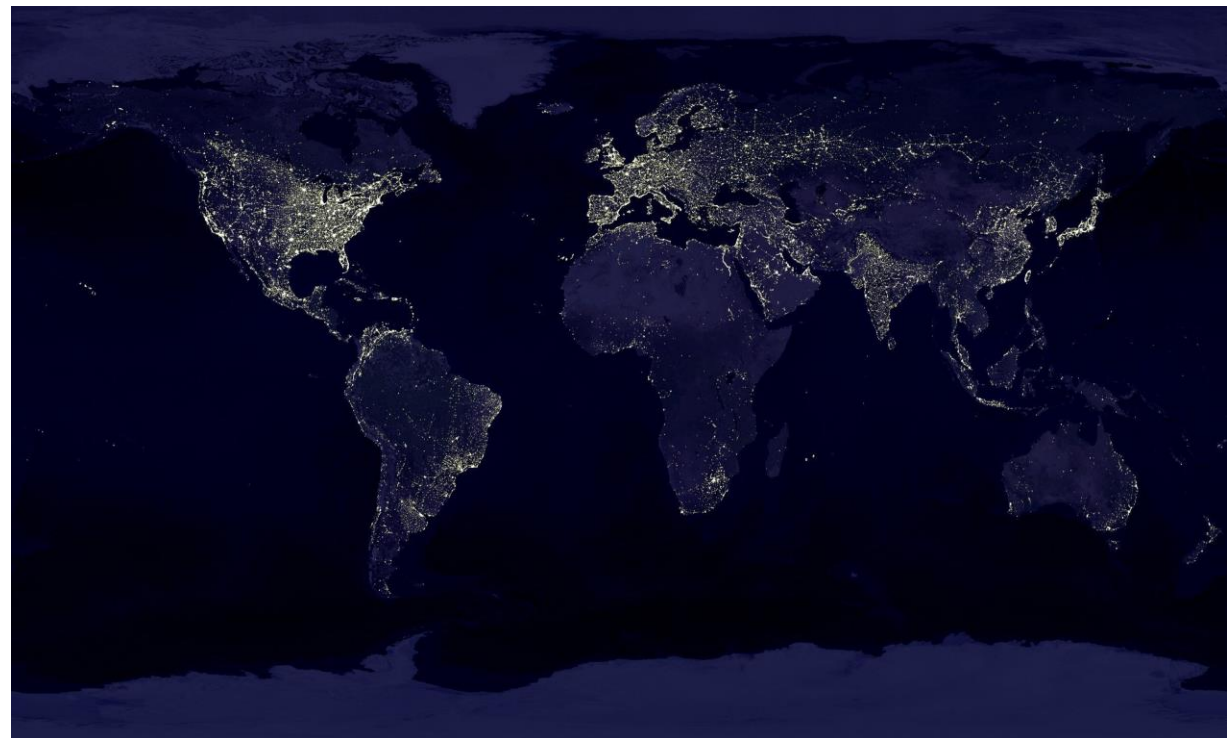

Изследванията на икономисти като Мъри Ротбарт и Лудвиг фон Мизес доказват, че до Голямата депресия през 30-те години на XX век се достига след опитите за правителствена намеса. Сега очакваната от всички рецесия с бързи темпове се превръща в Депресия заради административно наложените забрани за функциониране на икономиката.

Доказателство за тази теза можем да открием в публикуван доклад на фирмата „Оливер Уайман“, оценяваща състоянието на европейския банков сектор месеци след избухването на кризата. Наред с други заключения експертите посочват, че по отношение на удара върху европейските банки ситуацията наподобява мини кризата в периода 2012-2013 година, отколкото тази през 2007-2009 г.

Банките поемат повече от два пъти по-лек удар отколкото този по време на Голямата рецесия.

Икономическото въздействие на COVID-19 засегна изцяло „нормалния начин на живот“, като наложи ново разбиране за „нормалност“. Варирайки в различните региони, то последиците до голяма степен зависят от икономическото положение на различните държави и съответно техните региони.

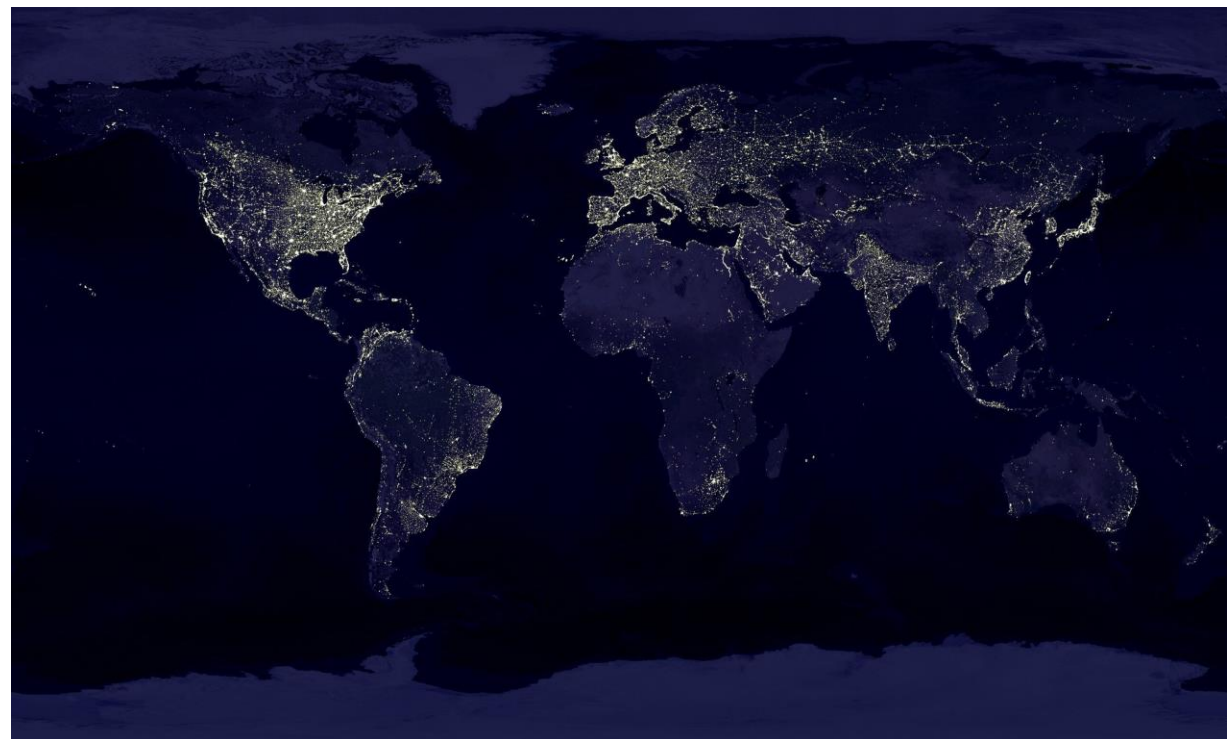
Най-засегнати според световните статистики и доклади на Световната банка са - САЩ, Израел, Португалия, Испания

Въздействието на коронавируса се усеща от всички организации по света. Лидерите търсят решения на широк кръг от взаимосвързани проблеми, които се оглавяват от опазване здравето на служителите и клиентите, задържане на персонала и намаляване броя на съкратените служители, преориентиране на операциите и дейностите, навигация и изпълнение на възможните програми и финансираня от държавата.

Перспективите за икономиката зависят изключително много от решенията за разходите, които се вземат на микро и макро равнище като се съобразяват с евентуални очаквани постъпления в бъдещи периоди, бъдещето е несигурно в икономически аспект и домакинствата и фирмите трябва да вземат тези решения за харчене въз основа на своите очаквания за бъдещето.

Разпространението на COVID-19 и действията за неговото ограничаване оказват въздействие върху икономиката на много страни по света. Най-засегнати са секторите, в които висок дял от разходите включва личен контакт и / или социална активност (например хотелско настаняване и изхранване, развлекателни услуги) и тези, които са най-засегнати от правителствените ограничения (например транспорт). Почти всички бизнеси ще бъдат засегнати, а много ще трябва да преустановят дейността си

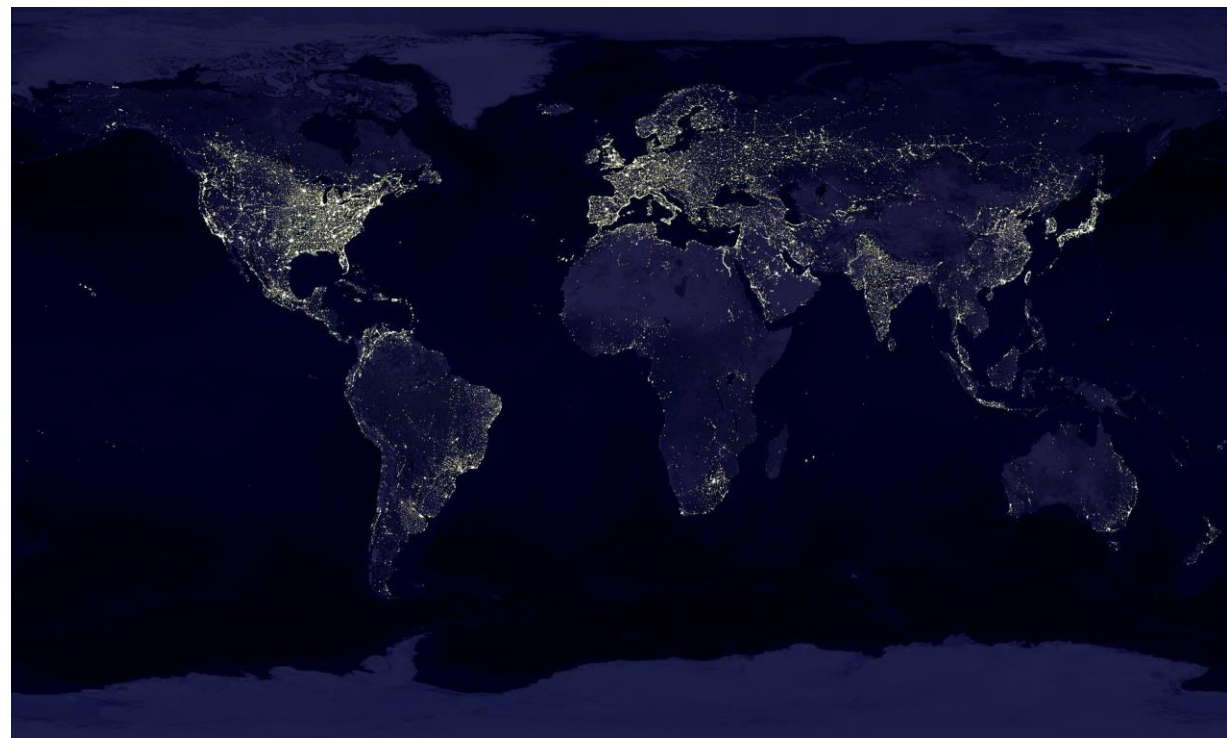
Перспективите за икономиката на държавите ще зависят критично от развитието на пандемията, мерките, предприети за опазване на общественото здраве, и от това как правителствата, домакинствата и бизнесът реагират на тези фактори.

Домакинствата и фирмите могат да бъдат по-предпазливи да поемат ангажименти за разходи, когато са по-малко сигурни в бъдещето или когато смятат, че има по-голям риск от лош резултат.

Предприетите мерки за борба с коронавируса вече доведоха до сериозна икономическа криза в целия свят. Заетите в пряко засегнатите индустрии в България са повече от 12% от активно работещите.

Предприетите мерки водят до огромни предизвикателства пред всички транспортни сектори, свързани с превозването на хора, но не само. Затварянето на граници затруднява значително цялостния транспорт.

В силно засегнатите региони по света, индустрията намалява темповете си на работа с над 20%, което води до множество последствия, свързани с доставки на материали, услуги, което забавя производството и в други държави. Общият поглед към макроикономическия удар от коронавируса, както и прегледа на развитието в другите държави, дава ясна посока на евентуални мерки в България след като продължителността на пандемията-първа, втора вълна е в дългосрочен план. Бъдещето развитие на ситуацията с вируса е непредвидимо, но е важно да се фокусираме върху възможните мерки.

По време на криза сериозно забавят развитието си всички индустрии, чиито продукти са тип инвестиционни (жилища, автомобили, скъпа техника, ремонти и т.н.). Хората започват да харчат основно за стоки от първа необходимост и да спестяват.

Виждаме как по света множество автомобилни производители спират или намаляват производството си, а в България има доста компании, които снабдяват тези производители с компоненти

Индустрията и услугите ще забавят значително оборотите си. Ще започнат съкращения на служители, безработицата ще се увеличи. Консумацията на енергия се намалява.

БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА И КОЕФИЦИЕНТИ НА БЕЗРАБОТИЦА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА 15 И ПОВЕЧЕ НАВЪРШЕНИ ГОДИНИ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Пол Местоживеене Възраст Степени на образование	Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %
Общо	142.8	4.2
По пол		
Мъже	82.3	4.5
Жени	60.5	3.9
По местоживеене		
В градовете	84.2	3.2
В селата	58.6	7.8
По възраст		
15-24	13.1	8.9
25-34	39.8	5.5
35-44	35.3	3.9
45-54	27.2	3.1
55 и повече	27.3	3.7
По степени на образование		
Висше	19.6	1.9
Средно	64.2	3.4
в т.ч. с придобита професионална квалификация	39.0	3.5
Основно	44.2	11.9
Начално и по-ниско	14.7	18.9
Вариация на коефициента на безработица по статистически райони - %		58.0

БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА И КОЕФИЦИЕНТИ НА БЕЗРАБОТИЦА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА 15 И ПОВЕЧЕ НАВЪРШЕНИ ГОДИНИ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2020 ГОДИНА

Пол Местоживеене Възраст Степени на образование	Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %
Общо	160.4	4.8
По пол		
Мъже	95.4	5.3
Жени	65.0	4.2
По местоживеене		
В градовете	99.8	3.9
В селата	60.6	7.6
По възраст		
15-24	19.0	13.2
25-34	40.0	5.9
35-44	39.3	4.5
45-54	33.1	3.7
55 и повече	29.0	3.9
По степени на образование		
Висше	29.7	2.8
Средно	75.1	4.1
в т.ч. с придобита професионална квалификация	42.7	4.1
Основно	45.1	12.8
Начално и по-ниско	10.4	14.4

Табл.1, табл. 2 Коефициент на безработните лица през 2019, 2020г. , източник: Агенция по заетостта

В световен мащаб се разглеждат 2 основни сценария:

1. По-голямата част от света ще се справи с коронавируса в рамките на 2-3 месеца, по размери би била като тази отпреди десетина години
2. Вторият вариант на развитие, предполага, че справянето с коронавируса ще се случи в рамките на 6-9 месеца. Последствията за икономиката в света ще са два пъти по-лоши от разглеждания първи вариант

№	Икономически субекти	Мерки за предприемане с цел адаптация на бизнеса и производството
1	Ниво производство	– Съкращаване на служители в производството, увеличаване на роботизацията; – Усилено онлайн-предлагане
2	Ниво държава	– Преразглеждане на националните стратегии за развитие, фокус на само-обезпечаването; – Засилен контрол на предлагането и безопасността на продукцията; – Развитие на вътрешното производство (субсидии, финансиране, иновации)
3	Ниво потребители	– Облекчаване на сегмента “take away” и от типа “fast food” – увеличаване на онлайн магазините вкл. за хранителни продукти и др. продукти от първа необходимост

табл.3 Мерки за предприемане на локално и глобално ниво, с цел адаптация на бизнеса и производството.

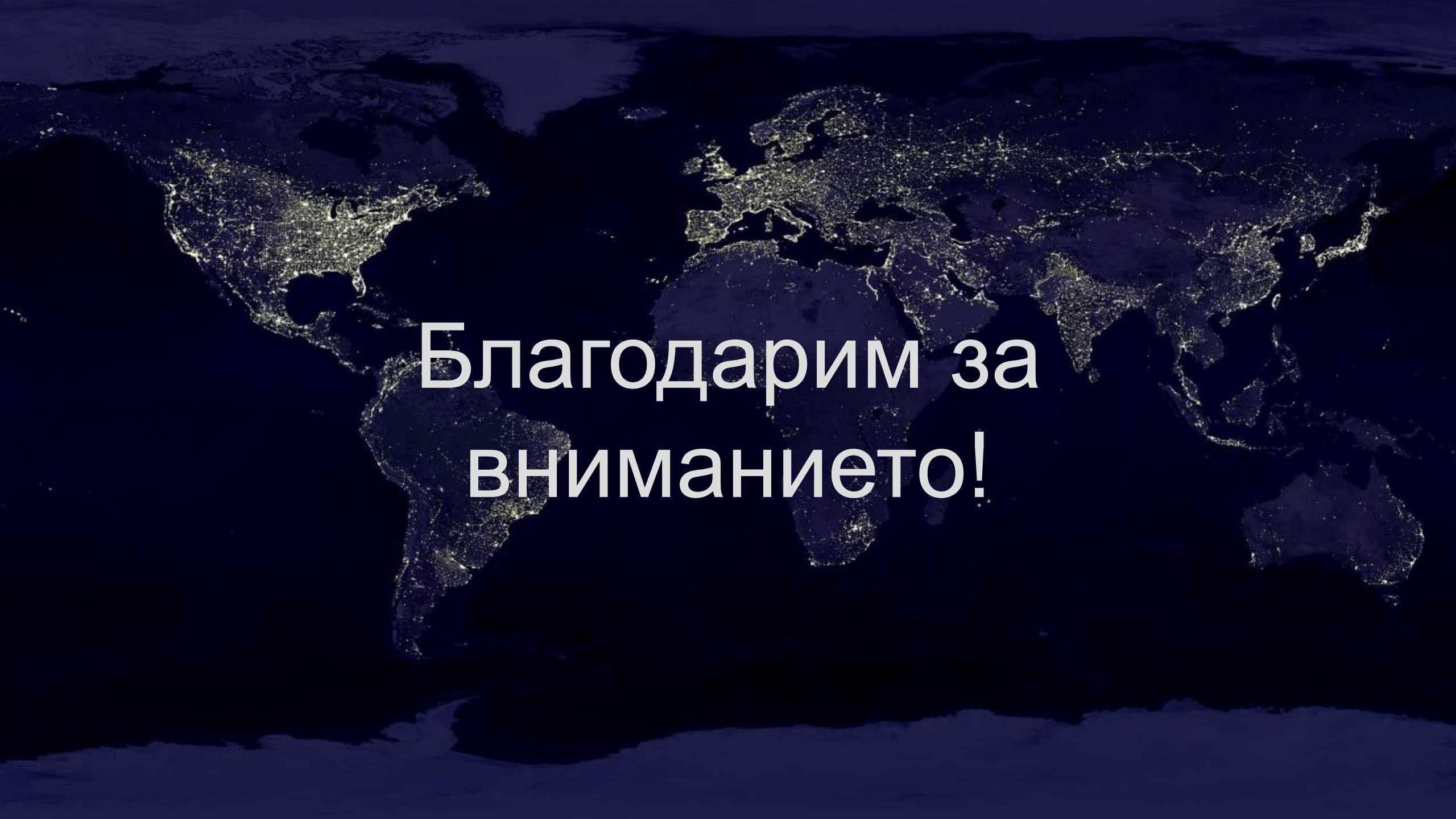

Много страни в ЕС вече предприемат усилени мерки по намаляването на негативното влияние и последици от пандемията. Така например ЕС е обезпечил: свободно движение на товарите - зелени коридори и контрол по гранични пунктове, комисията създава SURE, Комисията предлага да адаптира Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, нов инструмент на ЕС за солидарност.

Заклучение

За да се компенсират социално-икономическото въздействие на епидемията на COVID-19, са необходими смели действия, предприети своевременно и координирано от всички институции, отговорни за вземането на решения в ЕС. Обявените мерки се отнасят до ситуацията, която съществува днес. Съюзът следва да направи всичко възможно, за да сведе до минимум въздействието на COVID-19 и свързаните с него ограничителни мерки върху гражданите, предприятията и икономиката.

Благодарим за
вниманието!